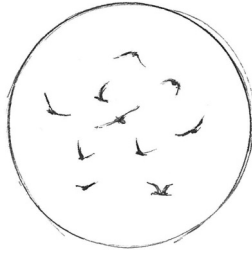

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΝΕΥΡΟΚΟΠΛΗ

Τ' αδέρφια του δρόμου

 ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΡΜΟΣ

ΔΩΜΑΤΙΟ: ΘΕΡΜΑΪΚΟΣ

Η καμπάνα του Αγίου Χαραλάμπους σημαίνει για εσπερινό. Από τη Ρήγα Φεραίου ανηφορίζω στο Επταπύργιο κι από κει ροβολώ ως τους Αγίους Αναργύρους, την Ανατολική Πορτάρα και τον Πύργο του Τριγωνίου. Σταματώ για λίγο. Ατενίζω από κει ψηλά τη Θεσσαλονίκη, τον Θερμαϊκό και τον Όλυμπο. Κατηφορίζω ως τη Μεγάλη Πορτάρα και τη Μονή Βλατάδων και παραδίνομαι σε άγνωστες διαδρομές.

«Οδός Ηγουμένου» γράφει η πινακίδα κάτω από το μοναστήρι με τα παγόνια που ξεφωνίζουν παράφωνα το απαράμιλλο κάλλος

τους. Χαμόσπιτα παίζουν κρυφτό με τα δέντρα. Ανακαλύπτω πλακόστρωτα στενοσόκακα. Ένα από αυτά, κάθετο στην Ηγουμένου με καθοδικά σκαλάκια, φέρει το όνομα του μεγάλου κωμωδιογράφου της αρχαιότητας Κρατίνου. Ο Αριστοφάνης στην παράβαση των *Ιππέων* τον εξυμνεί γράφοντας πως κέρδιζε τις νίκες γραμμή και πως στα αθηναϊκά γλέντια δεν άκουγε κανείς άλλα από τα δικά του τραγούδια. Με το έργο του *Πυτίνη* ο Κρατίνος πήρε το πρώτο βραβείο και άφησε τον Αριστοφάνη με τις *Νεφέλες* τρίτο.

Το δρομάκι είναι κατάμεστο από δεκάδες γλάστρες: δάφνες, παχύφυτα, βασιλικοί, γεράνια, μυριστικά, σκουλαρικιές, τηλέγραφοι. Μια σκυφή γριούλα τις ποτίζει μία μία με το ποτιστήρι.

«Γιατί δεν τις ποτίζετε με το λάστιχο, να μην κουράζεστε;»

«Για να πέφτει απαλά το νερό, να μην τραυματίζονται οι ρίζες τους».

Δυο ξέγνοιαστα κοριτσάκια παίζουν με τις κούκλες τους, καθισμένα σε περβάζια στρωμένα με πολύχρωμες κουρελούδες.

«Η δικιά μου φέτος θα πάει σχολείο. Πρέπει να της αγοράσω τσάντα, τετράδια, μολύβια».

«Η δικιά μου είναι πολύ μικρή, ακόμα τη θηλάζω».

Από τα ανοιχτά παράθυρα του λουλακί τουρκόσπιτου δραπετεύει το ηπειρώτικο τραγούδι:

*Ο ήλιος βασιλεύει κι η μέρα σώνεται
κι ο νους μου απ' την αγάπη
δεν συμμαζώνεται.*

Μια γερόντισσα ανηφορίζει στηριγμένη στο μπαστούνι της.

«Καλησπέρα».

«Καλησπέρα, κόρη μου».

Χαϊδολογώ συκιές που ωριμάζουν καρτερικά τους καρπούς τους. Συκέας, σύμφωνα με έναν αρχαίο μύθο, ονομαζόταν ένας από τους Τιτάνες που νικήθηκαν από τους ολύμπιους θεούς κατά την Τιτανομαχία. Για να τον σώσει η μάνα του η Γαία, τον έχωσε κάτω απ' το χώμα κι ύστερα από λίγο καιρό ξεπετάχτηκε το δέντρο.

Μια μεγάλη παρέα καθισμένη γύρω από τραπέζι στρωμένο με πλαστικό λουλουδάτο τραπεζομάντιλο απολαμβάνει το κρασάκι της στην αυλή. Σε κάθε μου βήμα η ζωή ξεδιπλώνει την πολύχρωμη βεντάλια της.

Προσπερνώ σαν μεγάλη –άχαρη– παρένθεση τους πολύβουους δρόμους, Κασσάνδρου, Αγίου Δημητρίου, Εγνατία, Τσιμισκή και Μητροπόλεως. Φτάνω, επιτέλους, στον Λευκό Πύργο – τον αλλοτινό Πύργο του Αίματος. Τη «Βασίλη της Θεσσαλονίκης», όπως χαρακτηρίζαν τη φριχτή φυλακή και τον τόπο αναρίθμητων εκτελέσεων. Μόνο τη χρονιά της Ελληνικής Επανάστασης, το 1821, σφαγιάστηκαν εκεί είκοσι πέντε χιλιάδες Έλληνες. Όταν το 1883 ο σουλτάνος Αβδούλ Χαμίτ Β' πληροφορήθηκε από έγγραφο το όνομα της φυλακής, εξοργίστηκε:

«Είναι δυνατόν στις κτήσεις μου να υπάρχει πύργος ο οποίος να ονομάζεται “Πύργος του Αίματος”;»

Έστειλε πάραυτα επιστολή στον βαλή της πόλης να τον βάψει λευκό και από «Κανλί Κουλέ» να ονομαστεί «Μπεγιάζ Κουλέ».

Κατευθύνομαι προς το «Μακεδονία Παλλάς». Παϊτόνια μαύρα, παϊτόνια λευκά, άλογα μαύρα, άλογα λευκά, κουδουνάκια που θαρρείς σημαίνουν ένα διάλειμμα στη γεμάτη μόχθο ζωή.

«Οι καλύτεροι λουκουμάδες της Ελλάδας μ' ένα ευρώ», φωνάζει ο λουκουματζής. «Ελλάδα! Ένας λουκουμάς είναι, βρε, η Ελλάδα! Λουκουμάς βουτηγμένος στο μέλι! Πάρε, κόσμε, πάρε λουκουμάδες! Έλα να δεις τι γεύση έχει η Ελλάδα!»

Πασατέμπο, μαλλί της γριάς, караβάκια. Απέναντι από τις *Ομπρέλες* του Ζογγολόπουλου ένας γέρος βάζει στο κασετόφωνο την ορχηστρική μουσική του μεγάλου σουξέ «Είμαι αετός χωρίς φτερά». Αγκαλιάζει περιπαθώς το μικρόφωνο και το τραγουδά παριστάνοντας τον Καζαντζίδη – κι ας είναι ντιπ καταντίπ παράφωτος. Νεαροί, καθισμένοι στο ξύλινο πατάρι κάτω από τις *Ομπρέλες*, τον ακούν προσηλωμένοι και στο τέλος τον χειροκροτούν γενναιόδωρα. Ποδήλατα πηγαινοέρχονται, δρομείς με αθλητική περιβολή τρέχουν, περιπατητές σουλατσάρουν αγκαζέ. Νέοι, γέροι,

πλούσιοι, φτωχοί, Έλληνες και ξένοι. Όλους τους χωρά η Παραλία της Θεσσαλονίκης. Όλους τους φιλοξενεί και σ' όλους αδιακρίτως χαρίζεται.

Στο φρεσκοκουρεμένο γρασίδι των παραλιακών πάρκων αγόρια ξαπλωμένα στις αγκαλιές των κοριτσιών τους, κορίτσια στις αγκαλιές των αγοριών τους. Κάτω από το άγαμμα του Μεγάλου Αλεξάνδρου μια παρέα εφήβων τραγουδά, ένας παίζει κιθάρα. Οι στίχοι του Σαββόπουλου στο στόμα τους ζωντανεύουν σαν από τζίνι μαγικό:

*Τα πιο ωραία παραμύθια
απ' όσα μου 'χεις διηγηθεί,
αχ, είν' εκείνα που μιλούσαν
για τα παιδιά που 'χουν χαθεί.*

Πάγκοι με χειροποίητα κοσμήματα, κεραμικά αγαλματίδια και ζωγραφιές ακουαρέλας. Μικρά παιδιά τσιροκοπούν τραβώντας τους γονείς τους από το χέρι. Ερασιτέχνες ψαράδες με το καλάμι στα χέρια περιμένουν υπομονετικά να τσιμπήσουν τα ψάρια.

Στον νου μου έρχεται η Μίρκα Γεμετζάκη, δασκάλα μου στη Φωνητική σε ένα σεμινάριο στα Χανιά. Στα νιάτα της είχε συνεργαστεί με τον Πίτερ Μπρουκ και τον Πίτερ Χολ. Θα ήμασταν καμιά εικοσαριά σπουδαστές και σπουδάστριες θεάτρου. Μια μέρα διέκοψε το μάθημα που γινόταν στα Ενετικά Νεώρια του παλιού λιμανιού και μας οδήγησε στο παράθυρο. Καταμεσής της χρυσαφένιας θάλασσας ψάρευε ένας ψαράς:

«Τι μου τρέχετε εσείς, βρε, για γιόγκα; Αυτά είναι για τους βόρειους που δεν έχουν στάλα ήλιο και δεν ανοίγει το στέρνο τους. Εσείς ζείτε στην Ελλάδα. Κοιτάξτε τον ψαρά! Αυτή είναι η δική μας γιόγκα!»

Ο ήλιος αποσύρεται διακριτικά. Όλη του η μεγαλοπρέπεια βρίσκεται σ' αυτή την αθόρυβη αποχώρησή του, όχι στα σχεδόν κραυγαλέα ροδαλά του χρώματα. Σέλφι ο ένας, σέλφι ο άλλος, τα νέα παιδιά αυτοφωτογραφίζονται στο ηλιοβασίλεμα για ν' ανεβάσουν τη φωτογραφία τους στο διαδίκτυο. Κανείς πλέον δεν σου ζητά να τον τραβήξεις φωτογραφία, όπως συνέβαινε παλιά. Δεν σε χρειάζεται κανείς.

Μπορεί και μόνος του. Κρίμα, γιατί έχεις τη διάθεση να το κάνεις, άσε που οι φωτογραφίες θα 'βγαιναν και καλύτερες.

«Θα μπορούσατε να μου πληρώσετε τώρα τον καφέ ή να τον βάλω στο δωμάτιο;» με ρωτά το ευγενικό γκαρσόνι. Εδώ και δέκα μέρες με βλέπει κάθε απόγευμα, μ' έμαθε πια.

«Στο δωμάτιο; Ποιο δωμάτιο; Μα δεν μένω εδώ...»

«Συγνώμη, νόμιζα...»

Εδώ μένω, θέλω να διορθώσω, αλλά το γκαρσόνι έχει ήδη φύγει. Εδώ, αλλά όχι στο «Μακεδονία Παλλάς». Στη θάλασσα μένω. Στη θάλασσα που θέλω να την εξαντλήσω μέχρι ύστατης σταγόνας – την ανεξάντλητη. Να ρουφήξω την απεραντοσύνη της τη γαλανή, τους σκοτεινούς βυθούς της, τα καράβια της όλα και κυρίως τον ήλιο της, που αποσύρεται σαν καλόγερος στο κελί του αφού τελειώσει το διακόνημά του.

Στη θάλασσα μένω κι όταν κάθομαι εδώ και πίνω τον καφέ μου το κάνω μόνο και μόνο για

να εργάζομαι σαν ελεύθερο πουλί, πότε πετώντας από πάνω της και πότε βουτώντας στα σκοτεινά της σπλάχνα. Γι' αυτή φορώ λευκά τούτες τις μέρες. Μόνο τα λευκά της ταιριάζουν. Θέλω μ' αυτόν τον τρόπο να την εξευμενίσω, να τη φλερτάρω, να τη γοητεύσω. Όταν παύει να μου αντιστέκεται αυτή, παύουν να μου αντιστέκονται και οι λέξεις. Οι ώρες περνούν σαν δευτερόλεπτα. Σημαίνουν μεσάνυχτα.

Τα καφέ των δύο εμβληματικών ξενοδοχείων της πόλης, του «Ηλέκτρα Παλλάς» και του «Μακεδονία Παλλάς», μου προσφέρουν την πολυτέλεια να ταξιδεύω δουλεύοντας και να δουλεύω ταξιδεύοντας. Κατέληξα όμως να προτιμώ το δεύτερο που είναι μπροστά στη θάλασσα, την οσφραίνεται, σχεδόν την αγγίζει – δεν την ατενίζει αφ' υψηλού όπως το πρώτο. Κι έχει καθίσματα αναπαυτικά και μεγάλες μαρμάρινες ροτόντες που απέχουν ικανοποιητικά μεταξύ τους, με το σωστό ύψος ώστε να μπορείς να γράφεις, και μάλιστα χωρίς να σε αποσπά κάποια μουσική. Η καρδιά ησυχάζει,

το μυαλό φωτίζεται, τα πνευμόνια ανασαίνουν
ιώδιο θεραπευτικό στις πληγές και τα μάτια
χαίρονται τους περαστικούς που περνοδιαβαί-
νουν και γίνονται μεμιάς όλοι αδέρφια μου.

Τώρα στο βάθος του ορίζοντα ξεχωρίζουν
μόνο τα φωτάκια των караβιών σαν επί γης
αστέρια. Οι άνθρωποι ακόμα βολτάρουν, ξα-
πλώνουν, κάθονται, ενώ εγώ βρίσκομαι ήδη
καθ' οδόν προς το σπίτι. Στον ύπνο μου θα δω
πάλι παραμυθένια όνειρα με πειρατές και θά-
λασσες, φουρτούνες, καράβια, και κάτι παρά-
ξενα πλάσματα που ξεπροβάλλουν μέσα απ' τα
κύματα και θυμίζουν γοργόνες.

«Βάλτε τον καφέ στον λογαριασμό του δω-
ματίου, παρακαλώ».

«Σε ποιο δωμάτιο μένετε;»

«Δωμάτιο: Θερμαϊκός».